

Numai piesa jucată are dreptul la viață?

Discuțiile Conferinței scriitorilor au acoperit un larg tărâm de probleme care țin de profesiunea noastră de scriitori. S-au analizat, greșeli și izbînzii. Poate că timpul nu a dat prilejul unor dezbateri mai ample asupra unor chestiuni, chestiuni pe care, fără îndoială, le vor prelua viitoarele discuții, în cadrul asociațiilor și secțiilor, în următoarele luni. Una dintre acestea, peste care, de obicei, se trece cam repede, se referă la piesa de teatru și la publicarea ei. Încă mai dăinuie, ici și colo, concepția eronată că teatrul se scrie numai pentru a fi jucat, tipărirea lui fiind lăsată la voia întîmplării și chiar neglijată. Trebuie să spunem, totuși, că, din fericire, concepția nu e generală. Revista „Teatrul” a făcut un mare serviciu dramaturgiei originale publicînd, luna de lună, piesele noastre, în așa fel încît, astăzi, avem un număr considerabil de opere dramatice românești contemporane strînse într-o colecție de prestigiu. Încă anii trecuți, o inițiativă foarte valoroasă o luase Editura „Cartea Românească”, aceea de a tipări volume cu cîteva piese de teatru, într-o ediție deosebită, de o factură elegantă, pe o hîrtie bună și în condiții grafice demne de laudă. Mulți dintre noi, printre care și eu, am avut bucuria să ne vedem, strînse în volum, piesele. Din păcate, Editura nu mai continuă astăzi valoroasa serie începută cu atît de mare succes. Altă Editură, „Eminescu”, a venit, în ultimul timp, în întîmpinarea dramaturgiei originale. Colecția „Rampa”, frumos îngrijită, a dat în librării un număr de piese contemporane sau din fondul nostru clasic, încercînd să îmbogățească stilul publicației printr-un cuvînt al autorului și prin spicuri din presă cu privire la lucrarea tipărită. Un pas înainte, în acest sens, îl face tot Editura „Eminescu”, prin inițierea publicării unei alte serii de teatru, sub formă de volume mai cuprinzătoare (mai multe piese ale aceleiași autor) și mai bogate în comentarii critice și în aprecieri din presă, dînd și cîteva informații asupra premierelor absolute (data, interpreți, regia, schițe de decor etc.). Noi salutăm cu bu-

curie inițiativa conducerii Editurii „Eminescu” și sperăm ca numărul volumelor să fie cît mai mare.

Cu toate eforturile laudabile ale acestor edituri de prestigiu, cred că tipărirea piesei de teatru la noi trebuie să se bucure de o atenție și mai mare. Se tipărește puțin în raport cu cît se scrie. Nu toate piesele ajung pe scenă, dar foarte multe merită să fie cunoscute de cititori. De unde, această concepție că numai piesa jucată are dreptul la viață? Cred că, dimpotrivă, piesa de teatru trebuie mai întîi publicată și apoi jucată, adică mai întîi făcută publică prin litera tiparului și numai după aceea adusă pe scenă. O operă dramatică are dreptul, ca orice operă literară, să se țină pe propriile picioare, să se prezinte prin ideile ei și prin forma ei specifică, ridicarea pe scenă sub formă de spectacol rămînînd o altă ipostază a ei, și nu o condiție a existenței ei. Un plan editorial permanent pentru tipărirea pieselor contemporane ar avea ca rezultat, pe lîngă o cunoaștere a dramaturgiei zilelor noastre, și un îmbold (mă gîndesc, în primul rînd, la tinerii dramaturgi afirmați sau încă nu) de a aborda mai cu curaj atît de dificilul gen al dramaturgiei.

Toate acestea fiind spuse, firește că piesa de teatru își împlinește destinul în momentul cînd se întîlnește cu publicul, prin spectacol. În toamna trecută, piesa mea, *Moartea lui Vlad Tepeș*, a apărut pe scena Teatrului „A. Davila”, într-o montare tină, prilejuind un spectacol de real succes. În primăvara aceasta, Teatrul Dramatic din Constanța, apoi Teatrul Național din București, au pus în scenă, succesiv, *Marele Soldat*, fiecare în viața lui, fiecare cu succesul lui. Acum, la sfîrșitul acestei stagiuni, cred că pot fi mulțumit și trebuie să mulțumesc distinșilor actori care mi-au interpretat piesele, valoroșilor regizori care mi le-au pus în scenă, precum și talentaților scenografi ai spectacolelor.

Satisfacția autorului jucat este prezența spectatorilor în sală. Nu mă pot plînge. Și, dacă am avut bucuria unor „săli pline”, succesul se datorește, în primul rînd, celor care au realizat spectacolele, prea demnii de cinstire slujitori ai scenei românești. ■